

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Verecundiæ affectus. cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Confidentia
quid sit.

quæ motus quidam animi est ex cognitione boni instantis, seu periculi vel depulsi, vel proximè depellendi proueniens, & incidit aliquo modo cum spe, nisi quod spes omnem fiduciam significat, confidentia est ubi periculum alicuius mali adest, vel dici potest Cōfidentia est appetitio boni absentis ardui possibilis.

Confidentia
quomodo dif-
ferat à deside-
rio.

Differt à Desiderio, quod confidentia est in parte anime irascente. Desiderium in concupiscente, Illa est boni ardui & difficilis, hoc boni facilis, illa fertur ad media primum, inde ad finem, hoc ad finem suo impetu. Tunc autem nascitur Confidentia vel fiducia, cum res quæ saluti esse possunt propè iam adsunt, quæ verò terrere possunt, vel non sunt vel longè absunt.

Causæ confi-
dentia.

Item cum mala & incommoda eiusmodi sunt, quæ facile habet remedium & auxilia præsto sunt, quibus malum arceamus, tunc enim non timemus sed confidimus, sicut quando nulli sunt qui à nobis iniuriam acceperint, nulli aduersarij, nulli æmuli vel si

Qui sint ad
cōfidentiam
dispositi.

sint sunt amici, vel nostrum desiderium impedire nequeunt. Qui autem sunt ad confidentiam dispositi ij à quibus longè absunt atrociora mala, & quibus adsunt prospera vnde possunt animum confirmare ad fiduciam, hi quibus remedia sunt in promptu. Et hi qui vident plura se habere quam alij, quos metuere possunt. Etiam ira animos addit, ideo iram esse cotem fortitudinis Basilius affirmat. Denique cum nos non arguit conscientia sceleris cuiuspiam & credimus nos habere Deum propitium, qui votis fauebit, quod cum ex signis aliquibus aduertere possumus fidetiores simus, vsus autè ac praxis excitandi hunc affectum sumi debet ex contrarijs rebus, quæ timorem incutiunt, ostendendo non adesse periculum mali, extenuando malum, ac periculum, amplificando bona quæ contra illud malum adsunt, & remedia & auxilia, & bonam conscientiam & Dei opem præsentem animando ad fortitudinem.

Verecundia Affectus. Cap. IX.

Quid est Ve-
recundia.

Post fiduciam transit Aristot. ad Verecundiam vel pudorem sequutus eundem ordinem, vt explicet quæ sint causæ ob quas solemus verecundari, & apud quos solemus hunc pudoris affectum sentire, & quomodo sint affecti qui pudore ducuntur. Verecundia est commotio vel ægritudo nata ex his malis quæ ignominiam, seu dedecus videntur inurere, siue sint ea mala præterita, siue præsentia, siue futura, sicut Inuerecundia est non tangi his rebus, neque animo commoueri. Quæ autem sint hæc

hæc mala, quæ Verecundiam gignunt explicat in specie Ignavia & timiditas, vt in Militia abijcere clypeum vel fugere, Iniustitia vt non reddere depositum, Incontinentia, infamia, & impudicitia. Quæstum facere ex rebus minutis aut turpibus, & ex personis tenuibus lucrum extorquere, sicut (ait Arist.) est antiquum prouerbium à cadauere etiam fructum capere. Et omnia quæ nascuntur à sordibus & illiberalitate. Rursus qui sunt nimij in flagitando, & callidè laudant rem alterius, vt ille pro sua liberalitate indulgeat, vel qui licet repulsam passi sint ab aliquo, tamen rursus petunt & molesti sunt. Adulatio, vel presentem aliquem laudare, & eius res ac facta nimis extollere, seu condolare alicui plusquam oporteat, videtur enim quid simulatum, & facit nos erubescere. Præterea dedecus affert nõ posse tolerare labores, quos vel seniores tolerant, vel alij viri delicati, & digniores quam ipse sit, mollitudinem videtur appellare Cic. Sæpe beneficia accipere ab aliquo, & eius commodis augeri, nec nõ vetera beneficia exprobrare, angusti & humilis animi sunt. Iactare se ipsum & suas laudes prædicare, aliorum recta facta sibi adiudicare. Denique omnia alia opera à vitijs profecta, & omnia signa occultorum vitiorum pudorem afferunt, cum turpitudinem includant. Sed præter hæc vitia, sunt & alia multa honesta quibus si quis careat verecundatur. Huiusmodi sunt virtutes omnes, & omnia quæ dignitatem ac decorem afferunt præsentem, si quis expers sit earum rerum, quarum sunt participes pares sui ac similes, & vocat pares qui sunt eiusdem nationis, ciuitatis, familiae, ætatis. Turpe enim est è choro aliorum excludi si sua culpa id natum sit. Verecundantur homines cum passi sunt vel patiuntur, vel passuri sunt aliquid ignominiosum, cum inferuiunt alicui in muneribus fœdis. Et cum plagas patiuntur & iniurias tanquam serui, hæc enim priuant homines honore, ideo pudorem afferunt. Hæc sunt verecundia ac pudoris causæ. Iam verò etiam quæ sunt personæ, coram quibus solemus verecundari ostendit. Sunt illæ quas nos magni facimus, & apud quas cupimus nomen nostrum magnifieri. Hi sunt qui nos admirantur, & quos admiramur nos, vel cum quibus de aliqua dignitate contendimus, vel eos à quibus speramus impetrare aliquid, in quorum arbitrio positum est vt det, & eos qui prudenter de rebus solent iudicare. Solent pudorem mouere quæ publicè in oculis multorum nobis contingunt, cū toc habeamus testes ac conscios factorum. Et prouerbium est. Pudorem in oculis habitare. Eos item erubescimus qui vacat culpa

Quæ Verecundiam gignunt.

Vitia verecundiam faciunt.

Defectus etiã virtutum.

Corã quibus verecundari solemus.

alios huiusmodi

culpa qua ipsi notamur, & eos qui non solent esse proclives ad ignoscendum, sed potius seueri in culpas, hos magis veremur, Et eos qui faciles sunt ad denunciandum alijs quæ ipsi sciunt, vt sunt qui à nobis aliquando iniuriam acceperunt; & qui sunt maledici, curiosi in aliorum factis inquirendis, & deridendis, Et eos apud quos semper bene audiuius, & à quibus quilibet obtinuius, quiuè nostram amicitiam magnificiunt. Ex dictis facile etiam cognoscuntur qui sunt ad verecundiam magis dispositi. Nempè hi quorum aliquid turpe coram patefactum est, qui sunt sibi conscij alicuius sceleris sui & maiorum suorum, & habent multos competitores in rebus suis, & qui versantur cum eis qui suorum scelerum sunt conscij. Hinc colligere quomodo debeamus hunc affectum inducere, vt scilicet ostendamus rem aliquam esse huiusmodi, vt nos pudore debeat afficere, tum ob ipsam turpitudinem, tum propter eos, apud quos merito verecundari debemus, præsertim in peccatis, quæ cum scandalo sunt publicè, & curet vt ostendat auditores esse de numero eorum quos pudere oportet.

Gratia Misericordia Nemesis. Cap. X.

TRansit Arist. à verecundia ad gratiam vbi primo definit gratiam esse affectum per quem gratis inclinamur ad benefaciendum alicui non nostro cōmodo, sed eius cui fit; loquitur autem non de gratia quæ in remunerando beneficio fit, sed de ea quæ gratis qui habet dat aliquid egenti. Quæ gratia dicitur magna, vel quando magnum aliquid datur ex sua natura, vel ratione eius, cui datur, vel quando fit tempore maximè opportuno, quia alter cui datur maximè optat vel indiget, vel quia solus fecit gratiam, vel primus. Parua autem cum vel res est parui momenti quæ datur, vel quando sui causa dat potius, quam alterius, vel quando negat minus, qui alias maius quid dederat. Qui ergo ad faciendam gratiam vult excitare, ex his locis gratiam & beneficium amplifcet, eodemque modo si velit inducere ad cognoscendam gratiam sibi factam; ex iisdem locis efficit significando & indigentiam eorum, & alterius liberalem animum; in quo genere optimè Dei gratiā in nos magnificare possumus. Sequitur Misericordia quæ est animi affectio orta ex opinione mali quod affert dolorem, vel necem alicui, quem indignum tali calamitate iudicamus. Circa quam etiam exponit quæ res faciant aliquem miserabilem, erga quas

Qui faciles
sunt ad vere-
cundiam.

Gratia quid
sit Aristot.

Misericordia
quid sit.